מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את הטכניקות הנפוצות ליצירת ידיעות מזויפות
- לתרגל זיהוי טכניקות הטעיה בטקסט נתון
- להבין מדוע חשוב לתרגל זאת רק בכיתה ולא להפיץ ברשת

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – זיהוי טכניקות

1. ב – תמונה מאירוע אחר
2. ב – ליצור לחץ שימנע בדיקה
3. ב – אי אפשר לבדוק אם הוא קיים ואמין
4. ב – הטעיה בזמן
5. א – לתת אמינות בלי אחריות על המידע

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הפייקים נשארים בכיתה בלבד ומסומנים כתרגיל, כדי לא להטעות אנשים אמיתיים
2. נכון – כך נכתב מפורש בדף
3. לא נכון – יש לבחור נושא תמים ולא לעסוק באנשים אמיתיים
4. נכון – זו אחת הטכניקות המופיעות ברשימה
5. לא נכון – בדף מומלץ לבחור 2-3 טכניקות בלבד

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. מפחידה
2. אנונימי
3. אחר
4. ימחקו
5. מתחזה

חלק ד' – התאימו טכניקה לדוגמה

- 1 – ה (המועצה החליטה לבטל את כל ההפסקות החל ממחר)
- 2 – א (גורם בכיר במערכת החינוך שלא רצה להזדהות מסר)
- 3 – ב (תמונה מטיול משנה שעברה מוצגת כטיול השנה)
- 4 – ד (תשעים אחוז מהתלמידים כבר נגד ההחלטה החדשה)
- 5 – ג (כתובת אתר דומה לאתר בית הספר אך עם שגיאת כתיב)

חלק ה' – שלבי בניית התרגיל בכיתה

1. בוחרים בזוג נושא תמים מבית הספר
2. בוחרים יחד 2-3 טכניקות הטעיה מהרשימה
3. כותבים כותרת מזויפת ומקור מומצא
4. יוצרים את הפוסט המלא עם הטכניקות שנבחרו
5. מעבירים לזוג אחר שמנסה לחשוף אילו טכניקות שימשו

חלק ו' – כתיבה ושיח

1. כותרת קצרה שמשלבת למשל כותרת מפחידה ומקור אנונימי או מספר מוגזם, עם הסבר קצר של הטכניקות שנבחרו
2. כדי לא להטעות אנשים שלא יודעים שמדובר בתרגיל, ולשמור על אמון ואחריות בשימוש במידע

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציפייה לשמות טכניקות מהרשימה כמו כותרת מפחידה, מקור אנונימי, תמונה מאירוע אחר
- מקור אמין ניתן לבדיקה ומזוהה, מקור אנונימי לא ניתן לאימות
- כי זה עלול להטעות אנשים אמיתיים שלא יודעים שזה תרגיל

טיפים להפעלה:

- חשוב להדגיש לפני התרגיל שהנושא חייב להיות תמים ולא לעסוק באנשים אמיתיים
- לוודא שכל זוג כותב בבירור תרגיל על הדף או במחברת כדי שלא יישלח בטעות החוצה
- אפשר להרחיב בדיון כיתתי: אילו טכניקות היו הכי קשות לזיהוי ולמה

דף תרגול: בנו פייק – וחשפו אותו

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה לומדים איך בונים ידיעה מזויפת. זה עוזר להבין איך לזהות פייק ניוז. התרגול רק בכיתה, לא שולחים את זה לאף אחד.

📖 מילון קטן:

פייק ניוז	ידיעה מזויפת שמציגים כאילו היא אמיתית
מקור אנונימי	מישהו שלא יודעים מי הוא, ומשתמשים בו כדי להיראות אמין
מומחים אומרים	משפט שמנסה להיראות מדעי בלי לציין מי המומחה
הטעיה	ניסיון לגרום למישהו להאמין למשהו לא נכון
תמונה מאירוע אחר	שימוש בתמונה ישנה או לא קשורה כדי לבלבל
כותרת מקוממת	כותרת שנועדה לעורר כעס או פחד כדי שיקראו
אתר מתחזה	אתר שנראה כמו אתר אמיתי אבל הוא מזויף

1 חלק א' – זיהוי טכניקות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו טכניקה משתמשת בתמונה שלא שייכת לידיעה?

א) מקור אנונימי ב) תמונה מאירוע אחר ג) מספר מוגזם ד) כותרת מפחידה

2. למה כותבים תעבירו מהר?

א) לתת זמן לבדוק את המידע ב) ליצור לחץ שימנע בדיקה ג) להסביר את המקור

ד) להראות תמונה חדשה

3. למה מקור אנונימי בעייתי?

א) הוא תמיד אמין יותר ב) אי אפשר לבדוק אם הוא קיים ואמין ג) הוא תמיד מדען

ד) הוא מופיע בכל הידיעות האמיתיות

4. איך קוראים לידיעה ישנה שמוצגת כחדשה?

א) עדכון שוטף ב) הטעיה בזמן ג) אתר מתחזה ד) מומחה אנונימי

5. למה כותבים מומחים אומרים בלי שם?

א) לתת אמינות בלי אחריות על המידע ב) להראות מי כתב את הידיעה ג) לתת מקור בדוק

ד) לחסוך מקום בכותרת

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מותר להפיץ את הפייק שיצרנו בכיתה ברשתות החברתיות כדי לבדוק אם אנשים יאמינו	☐	☐
2	מטרת התרגיל היא להבין את הטריקים של פייק ניוז ולא להפיץ מידע שקרי	☐	☐
3	אפשר לבחור נושא לידיעה המזויפת שעוסק באדם אמיתי מהכיתה	☐	☐
4	מספר מוגזם בלי מקור הוא אחת מטכניקות ההטעיה האפשריות	☐	☐
5	כדי לבנות פייק משכנע צריך לבחור לפחות חמש טכניקות הטעיה שונות	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. כותרת _____ נועדה לעורר פחד או כעס כדי שיקראו את הידיעה

2. מקור _____ הוא מקור שלא ניתן לבדוק מי הוא

3. שימוש בתמונה מאירוע _____ יכול לבלבל את הקוראים

4. הביטוי תעבירו מהר לפני ש _____ יוצר תחושת דחיפות מלאכותית

5. אתר _____ נראה כמו אתר אמיתי אבל הוא מזויף

4 חלק ד' – התאימו טכניקה לדוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. כותרת מפחידה או מקוממת	___	**א.** גורם בכיר במערכת החינוך שלא רצה להזדהות מסר
2. מקור אנונימי	___	**ב.** תמונה מטיול משנה שעברה מוצגת כטיול השנה
3. תמונה מאירוע אחר	___	**ג.** כתובת אתר דומה לאתר בית הספר אך עם שגיאת כתיב
4. מספר מוגזם בלי מקור	___	**ד.** תשעים אחוז מהתלמידים כבר נגד ההחלטה החדשה
5. אתר מתחזה	___	**ה.** המועצה החליטה לבטל את כל ההפסקות החל ממחר

5 חלק ה' – שלבי בניית התרגיל בכיתה

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	כותבים כותרת מזויפת ומקור מומצא
☐	יוצרים את הפוסט המלא עם הטכניקות שנבחרו

☐	מעבירים לזוג אחר שמנסה לחשוף אילו טכניקות שימשו
☐	בוחרים יחד 2-3 טכניקות הטעיה מהרשימה
☐	בוחרים בזוג נושא תמים מבית הספר

6 חלק ו' – כתיבה ושיח

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו נושא תמים מהרשימה בדף (למשל הקפיטריה או ההסעות) וכתבו כותרת מזויפת קצרה המשתמשת בשתי טכניקות הטעיה לפחות. ציינו אילו טכניקות השתמשתם

2. מדוע חשוב שהפייקים שנוצרים בתרגיל יישארו בכיתה בלבד ולא יופצו ברשת?

כרטיס יציאה

כתבו שתי טכניקות הטעיה שלמדתם היום

מה ההבדל בין מקור אנונימי למקור אמין וידוע?

למה אסור להפיץ את הפייק שיצרנו בכיתה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀